

Een Praatje over Jan de Witt.

verworven hebben, welke er later van hem uitging. Men sprak in die dagen wel eens van „het Schip van Staat”, maar niet als op de zeeschepen kon men het dáárop van kajuitsjongen tot admiraal brengen. 't Ging althans héél wat lastiger!

Hebben onze regenten in het algemeen en Jan de Witt in het bijzonder, aan de groote massa meestal den indruk gegeven van stijf en afgemeten te zijn, onder elkaar waren zij dat alles behalve. Den Haag was toen wel een der vroolijkste plaatsen van de Republiek. En in die opgewekte kringen, waar men leefde voor zijn plezier, maakte Jan de Witt alles behalve den indruk van een vogelverschrikker. Geleerd mocht hij zijn, en de mare daarvan was gauw genoeg door Den Haag gegaan, maar de jonge, vroolijke dames hebben het meer begrepen op een uitstekend danser. En... in die kunst was Jan de Witt een eerste pikeur. Er bestond in Den Haag zelfs een clubje, waarvan men geen lid kon worden, al was men nog zoo aanzienlijk, rijk of geleerd, of men moest eerst bewezen hebben dat men een onderhoudend mensch was, een gezellig prater, een goed danser en een vroolijke pretmaker. Voldeed men aan al deze voorwaarden, dan kreeg men den titel van ridder en wel in de Orde der Vreugd. En misschien is onze deftige raadpensionaris in de dagen toen hij Zweden of Engeland onder de knie wist te krijgen, niet zoo kinderlijk blij voldaan geweest, als toen de dames en heeren van die Haagsche Orde der Vreugd hem een gezellig mensch genoeg vonden om hem tot de ridderschap er van toe te laten.

Doch Jan de Witt mocht al den zonnkant van het leven opzoeken, hij paste er wel voor op tot de losbollen te behooren. Niets onbehoorlijks heeft men hem uit die vroolijke dagen ooit kunnen verwijten. Indien dit wel zoo geweest ware, hoe zou Jan Klaassen uit de Poppenkast dáárvan later gebruik hebben gemaakt! Integendeel. Men moet dat vroolijke leventje in Den Haag expres aanvoeren, om daadwerkelijk aan te toonen, dat onze raadpensionaris niet die stijve hark geweest is, welke de volksverbeelding onwillekeurig van hem gemaakt heeft. Dat vroolijke leventje

was als het ware een tegenwicht voor zijn veel en ingespannen werken. En werken dat hij kon! Neem maar, daarvan zijn in onze geschiedenis weinig zulke voorbeelden. We zullen daar weldra op terugkomen, en, al was het dan alleen dáárom, met eerbied tot dezen man leeren opzien.

Plotseling kwam er aan zijn gezellig leven een einde. Den fieren burgemeesterszoon had men nooit doodelijker kunnen beledigen dan door zijn vader aan te doen grijpen en in de gevangenis werpen. Dat... was op bevel van Willem II geschied. Om zijn zin in zake de afdanking der troepen door te zetten, had de Prins zes heeren, afgevaardigden of rechtsgeleerde raadgevers der steden welker regeering hem niet vriendelijk of in 't geheel niet ontvangen had, onverwacht gevangen doen nemen en naar Loevestein overbrengen, en daaronder behoorde de oud-burgemeester van Dordrecht, Jacob de Witt.

Toen die vader zich als een gevangene binnen de zware muren van het fort Loevestein bevond, wilde zijn zoon althans zoo dicht mogelijk bij hem zijn. Hij verliet ijlings Den Haag en begaf zich naar de plaats, waar de staatsgevangenen door kerker muren van de wereld afgescheiden waren. In de nabijheid bevond zich „'t Schip van Syn Hoocheyt”, vermoedelijk een logement. Daar nam hij voorloopig zijn intrek, en nu wendde hij alle pogingen aan, om toegang tot zijn vader te krijgen, wat hem weldra gelukte, nadat hij, zeker wel nog meer door veel geld dan door goede woorden, den gevangene een brief in handen had weten te spelen, waaruit deze op de hoogte werd gebracht van den mislukten aanslag op Amsterdam en ook van wat er in Dordrecht gebeurd was. Welk een voldoening moeten deze berichten voor den oud-burgemeester geweest zijn, die er uit opmaken kon, dat zijn zaak werkelijk niet zoo hopeloos stond als hij en zijn medegevangenen bij de plotselinge inhechtenisneming wel gedacht zullen hebben. Op even geheimzinnige wijze had hij zijn zoon een briefje weten te doen terugbezorgen. En eindelijk, eindelijk zou die in staat gesteld worden zijn vader van aangezicht tot aangezicht te zien.